

EU stelt zwarte lijst voor van transportondernemingen die betrokken zijn bij het faciliteren van mensensmokkel of mensenhandel

Brussel, 23 november 2021

Als onderdeel van de eensgezinde respons van de Europese Unie op de in overheidsopdracht georganiseerde instrumentalisering van mensen aan de buitengrens van de EU met Wit-Rusland stellen de Commissie en de hoge vertegenwoordiger vandaag maatregelen voor om de activiteiten van transportondernemingen die zich inlaten met mensensmokkel of mensenhandel naar de EU, of deze faciliteren, te voorkomen en te beperken. Hiermee wordt een nieuw instrument toegevoegd aan het instrumentarium van de EU voor steun aan de lidstaten die door dergelijke hybride aanvallen worden getroffen. Maatregelen die in het kader van dit instrument worden genomen, moeten gepaard gaan met andere vormen van steun, zoals humanitaire hulp. .

Ursula **von der Leyen**, voorzitter van de Europese Commissie, verklaarde: *"Pogingen om de EU te destabiliseren door de instrumentalisering van mensen zijn tot mislukken gedoemd. De EU is eensgezind en treft verschillende maatregelen om de situatie aan de buitengrenzen van de EU met Wit-Rusland op te lossen. Zoals ik twee weken geleden voor het eerst aankondigde, komen we vandaag met een nieuw voorstel om transportondernemingen die betrokken zijn bij mensensmokkel of mensenhandel naar de EU, op een zwarte lijst te zetten. Wij zullen nooit aanvaarden dat mensen uitgebuit worden voor politieke doeleinden."*

Gerichte maatregelen tegen transportondernemingen die mensensmokkel faciliteren of zich daarmee inlaten

De recente gebeurtenissen aan de grens van de EU met Wit-Rusland zouden niet mogelijk zijn geweest zonder de bewuste of onbewuste medewerking van bepaalde transportondernemingen met de uitbuiting van mensen, met als gevolg een hoge humanitaire tol en ernstige problemen met de veiligheid aan de buitengrenzen van de EU en de stabiliteit in de regio.

Om ervoor te zorgen dat de EU over de passende middelen beschikt om de instrumentalisering van mensen voor politieke doeleinden ongedaan te maken, stelt de Commissie een **nieuw wettelijk kader voor waarbij de EU gerichte maatregelen kan treffen tegen transportondernemingen, ongeacht de vervoersmodus (land, lucht, binnenvaart, zee), die zich inlaten met mensensmokkel of mensenhandel naar de Europese Unie of deze faciliteren**. De maatregelen moeten evenredig zijn en geval per geval worden vastgesteld. De maatregelen kunnen de beperking omvatten van activiteiten op de Uniemarkt, de opschorting van exploitatievergunningen, de opschorting van het recht om bij te tanken of onderhoud te laten uitvoeren binnen de EU en het verbod om het grondgebied van de EU te doorkruisen of te overvliegen, technische stops te maken of havens van de EU aan te lopen.

Diplomatiek en extern optreden

Op 15 november besloot de Raad Buitenlandse Zaken van de EU het **sanctiestelsel** van de EU ten aanzien van Wit-Rusland uit te breiden met betrekking tot individuele personen en entiteiten die de instrumentalisering van mensen organiseren of daaraan deelnemen, met inbegrip van luchtvaartmaatschappijen, reisbureaus en andere intermediairs. Er werd een politiek akkoord bereikt over een vijfde maatregelenpakket om de situatie aan de grens, de mensenhandel en de voortdurende repressie in Wit-Rusland aan te pakken. Dit volgt op het besluit van de EU van 9 november 2021 om de **visumversoepelingsovereenkomst** tussen de EU en Wit-Rusland gedeeltelijk op te schorten, zodat regeringsambtenaren van het land niet meer kunnen profiteren van de voordelen ervan.

Sinds het begin van de crisis is de EU doende een wereldwijde coalitie op te zetten tegen de gewetenloze praktijk om mensen te instrumentaliseren, na een Team Europa-aanpak waarbij de gecombineerde diplomatieke troeven van de lidstaten en de EU werden ingezet, onder meer ook door de reizen van hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter **Borrell**. De afgelopen weken is vicevoorzitter **Schinas**, in samenspraak met hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter **Borrell**, naar de belangrijkste landen van herkomst en doorreis gereisd om te verzoeken dat zij hun onderdanen ervoor behoeden

om in de val van de Wit-Russische autoriteiten te trappen. De voortdurende bekommernis van de EU heeft tot resultaten geleid. Een aantal herkomst- en doorreislanden heeft de vluchten naar Wit-Rusland opgeschort en de screening van de passagiers op de luchthavens verstrengd. Na gesprekken tussen hoge vertegenwoordiger **Borrell** en de Wit-Russische minister van Buitenlandse Zaken zijn de Europese Dienst voor extern optreden en de Commissie op operationeel niveau technische gesprekken aangegaan met de VN-agentschappen (de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen - UNHCR en de Internationale Organisatie voor Migratie - IOM) en de tegenhangers in Wit-Rusland om de repatriëring van migranten vanuit Wit-Russisch grondgebied te vergemakkelijken.

Vele mensen die door het regime in Wit-Rusland in dit verband worden geïnstrumentaliseerd, zijn van Iraakse origine. De EU werkt intensief samen met Irak. De rechtstreekse vluchten tussen Bagdad en Wit-Rusland werden in augustus opgeschort, waarna vluchten uit Erbil die via derde landen naar Wit-Rusland doorvlogen, eveneens werden stopgezet. Irak organiseert vluchten voor de repatriëring van zijn onderdanen, met EU-steun en met verdere financiële bijstand voor re-integratie aan Irak in het vooruitzicht.

De manipulatie van informatie is een basisprocédé om mensen te foppen, valse verwachtingen te creëren en hen uiteindelijk te instrumentaliseren. Een aantal actoren maakt misbruik van de situatie om een wijdverspreide desinformatiecampagne te voeren en de internationale reputatie van de EU te besmeuren. De Europese Dienst voor extern optreden heeft stappen ondernomen om verkeerde en misleidende informatie online tegen te gaan via gerichte communicatie-activiteiten van de EU-delegaties in de landen vanwaar uit de meeste mensen naar Wit-Rusland worden gelokt.

Opvoeren van humanitaire bijstand

De EU heeft **700 000 euro aan humanitaire hulp** vrijgemaakt voor kwetsbare vluchtelingen en migranten die in Wit-Rusland zijn gestrand, aan de grenzen en in het binnenland, waarvan 200 000 euro meteen zal dienen voor steun aan de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC), als onderdeel van de algemene EU-bijdrage aan het Disaster Relief Emergency Fund dat door de IFRC wordt beheerd. Deze EU-financiering ondersteunt de IFRC en de betrokken nationale vereniging, het Rode Kruis van Wit-Rusland, bij de verstrekking van dringend noodzakelijke noodhulp, waaronder levensmiddelen, hygiënekits, lakens en EHBO-dozen. Een extra 500 000 euro wordt uitgetrokken voor verdere humanitaire hulp die door de partnerorganisaties van de EU ter plaatse moet worden uitgerold.

De Commissie staat klaar om extra financiering voor humanitaire hulp te verstrekken als antwoord op duidelijk gebleken humanitaire behoeften, mits de toegang van de humanitaire partnerorganisaties in Wit-Rusland tot het terrein verder verbetert. De humanitaire hulp van de EU is gebaseerd op internationale humanitaire beginselen.

Steun voor grens- en migratiebeheer

Sinds het begin van de crisis heeft de EU onmiddellijke steun voor grensbeheer verleend aan Letland, Litouwen en Polen in de vorm van noodfinanciering, de detachering van deskundigen en steun in-natura uit Europese landen in het kader van het Uniemechanisme voor civiele bescherming. Na het bezoek van commissaris **Johansson** aan Litouwen, verstreekte de Commissie **36,7 miljoen euro** aan EU-financiering aan dat land ter ondersteuning van de toepassing van de asielprocedures en voor opvangvoorzieningen, inclusief voor kwetsbare personen. De Commissie coördineerde de steunverlening van 19 lidstaten en Noorwegen die bestond uit tenten, bedden, kachels, elektrische generatoren, beddengoed, voedselrantsoenen en andere in-natura steun. Het **EU-netwerk voor paraatheid en crisisbeheer** (het Blauwdruk-netwerk) komt elke week bijeen om een gedegen stand van zaken van de situatie ter plaatse te geven en te voorzien in coördinatie voor een doeltreffende respons. Sinds juli werden ook **EU-agentschappen voor binnenlandse zaken** ingezet met personeelsleden die in de drie lidstaten aanwezig zijn en de inzet van uitrusting in Letland en Litouwen.

De Commissie voert gesprekken met Letland, Litouwen en Polen over hun financiële en operationele behoeften en maakt 200 miljoen euro extra vrij voor grensbeheer. Verdere steun van de agentschappen zou onder meer kunnen bestaan uit snelle grensinterventieteams en/of terugkeerinterventies van Frontex en steun van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken voor migratiebeheer en adequate opvangfaciliteiten.

De Commissie, Frontex en de IOM werken samen met Litouwen om de terugkeer capaciteit te versterken door de uitwisseling van sturing, beste praktijken en samenwerking met derde landen ter ondersteuning van overnameactiviteiten. Polen heeft ook om steun verzocht van Frontex voor het organiseren van terugkeeractiviteiten. De Commissie zal ook tot **3,5 miljoen euro steun verlenen aan regelingen voor vrijwillige terugkeer uit Wit-Rusland** naar de landen van herkomst. Het Europees Centrum tegen migrantensmokkel van Europol biedt steun aan strafrechtelijke onderzoeken

en faciliteert de uitwisseling van informatie. De volledige tenuitvoerlegging van het [EU-actieplan tegen migrantensmokkel 2021-2025](#) zal een doeltreffender respons bieden op de instrumentalisering van mensen voor politieke doeleinden en met betrekking tot de noodzaak van het beheer van de buitengrenzen van de EU in dergelijke situaties.

Voorts werkt de Commissie aan een voorstel voor voorlopige maatregelen op het gebied van asiel en terugkeer, gebaseerd op [artikel 78, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#). Dit volgt op de uitnodiging van de Europese Raad aan de Commissie om een voorstel doen voor alle noodzakelijke wijzigingen van het wettelijke kader van de EU en voor concrete maatregelen om een onmiddellijke en passende respons te garanderen overeenkomstig het EU-recht en de internationale verplichtingen. Het is ook een antwoord op het verzoek van de getroffen lidstaten om een beroep te kunnen doen op voorlopige maatregelen om de noodsituatie aan de buitengrenzen van de EU doeltreffend aan te pakken.

Verklaringen van leden van de Commissie:

Hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter Josep **Borrell** verklaarde: *"Het Wit-Russische regime probeert de aandacht af te leiden van de schrijnende situatie in het land door misbruik te maken van de nood van mensen en hen naar de EU-grenzen te sturen. Dit zal niet lukken. Als antwoord daarop hebben we ons sanctiestelsel uitgebreid en nemen we een nieuw pakket maatregelen aan tegen de verantwoordelijken van het Lukashenko-regime voor deze hybride aanval. Samen met de VN-agentschappen zullen we humanitaire hulp verstrekken aan wie dat nodig heeft. Wij zullen met onze partners diplomatiek blijven samenwerken. De EU blijft eensgezind tegenover deze hybride aanval."*

Margaritis **Schinias**, vicevoorzitter voor de bevordering van onze Europese levenswijze, verklaarde: *"Gewone mensen werden belogen door het regime van Wit-Rusland met de medeplichtigheid van internationale smokkelnetwerken. Wat aan onze grenzen aan de gang is, is geen migratiekwestie maar een veiligheidskwestie. De EU laat zien dat zij in haar respons standvastig zal blijven. Dankzij het vastberaden en omvattende EU-optreden in samenwerking met onze partners zien we stilaan verbeteringen. De zwarte lijst die we vandaag voorstellen, is een verder tastbaar bewijs van onze wil om vastberaden op te treden. Dit is een mondiaal probleem en we moeten een internationale coalitie opbouwen tegen het gebruik van mensen als politieke gijzelaars."*

Ylva **Johansson**, commissaris voor Binnenlandse Zaken, verklaarde: *"Om onze grenzen en mensen te beschermen stellen wij een eind aan Lukashenko's ongeoorloofde reisoperatie. De correcte weg naar Europa verloopt langs een legale route, niet via een irreguliere sluipteg. Op de lange termijn is er een eerlijk en doeltreffend Europees migratie- en asielstelsel nodig dat in staat is op verschillende situaties te reageren. Dit onderstreept de noodzaak van een akkoord over het nieuwe migratie- en asielpact."*

Commissaris voor Humanitaire Hulp en Crisisbeheersing Janez **Lenarčič** verklaarde: *"De EU biedt steun aan haar humanitaire partners om dringende hulp te verlenen aan personen die aan de grens en in andere delen van Wit-Rusland gestrand zijn. Gezien de komende winterkou is het noodzakelijk dat de humanitaire organisaties vanuit beide kanten voortdurend toegang krijgen om deze kwetsbare groep personen te bereiken."*

Adina **Vălean**, commissaris voor Vervoer, verklaarde: *"De sterke en onmiddellijke samenwerking die we de afgelopen weken van de mondiale luchtvaartgemeenschap konden ervaren, toont aan dat het essentieel is de transportondernemingen nauw te betrekken bij het voorkomen en bestrijden van deze nieuwe vorm van hybride bedreiging. Ons nieuwe voorstel voor maatregelen tegen de transportondernemingen die mensensmokkel faciliteren of zich daarmee inlaten, zal een machtig hulpmiddel zijn om actie te ondernemen wanneer ondernemingen voordeel willen halen uit de uitbuiting van mensen."*

Olivér **Várhelyi**, de commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, verklaarde: *"De in overheidsopdracht georganiseerde instrumentalisering van duizenden migranten en de aanvallen op de EU en haar lidstaten zijn onaanvaardbaar en moeten stoppen. Zoals onze voorstellen van vandaag aantonen, blijft dit dan ook niet zonder gevolgen. Wij aanvaarden de chantage van het Lukashenko-regime niet. Wij zullen steun verlenen aan de mensen die het slachtoffer zijn van deze intriges. Tegelijkertijd blijven wij achter de inwoners van Wit-Rusland staan en steunen wij hun democratische verzuchtingen."*

Achtergrond

De EU in haar geheel wordt uitgedaagd, met name Litouwen, Polen en Letland, die sinds de zomer te maken krijgen met een verraderlijke nieuwe bedreiging in de vorm van de instrumentalisering van wanhopige mensen. Dit wordt op initiatief van het Lukashenko-regime georganiseerd door mensen naar de grens te lokken met de medeplichtigheid van migrantensmokkelaars en criminele netwerken.

De activiteiten van Wit-Rusland hebben een humanitaire crisis tot gevolg gehad. Mannen, vrouwen en kinderen kwamen vast te zitten in een uitgestrekt woudgebied bij temperaturen onder nul. Een aantal mensen, waaronder kinderen, is omgekomen. De situatie escaleerde op 8 november 2021 toen 2 000 mensen vast kwamen te zitten aan de grens. Na intense diplomatieke demarches stuurde de EU humanitaire hulp en wordt samengewerkt met de VN-agentschappen om de evacuatie te ondersteunen. De Wit-Russische autoriteiten hebben de betrokken personen overgebracht uit het geïmproviseerde kamp naar een verwarmde opslagruimte.

Meer informatie

[Mededeling: Respons op de in overheidsopdracht georganiseerde instrumentalisering van migranten aan de buitengrenzen van de EU](#)

[Voorstel om transportondernemingen die zich met mensensmokkel inlaten, op een zwarte lijst te zetten](#)

[MEMO: EU stelt maatregelen voor tegen transportondernemingen die betrokken zijn bij mensenhandel of migrantensmokkel naar EU-grondgebied](#)

[Factsheet: EU-maatregelen tegen de in overheidsopdracht georganiseerde instrumentalisering van migranten aan de buitengrenzen van de EU](#)

[EU-optreden om transportondernemingen die zich inlaten met mensenhandel of mensensmokkel naar de EU, op een zwarte lijst te zetten](#)

[Factsheet: Noodhulp van de EU voor migratie- en grensbeheer](#)

[EUvsDisinfo Reports](#)

IP/21/6187

Contactpersoon voor de pers:

[Peter STANO](#) (+32 2 295 45 53)

[Stefan DE KEERSMAECKER](#) (+32 2 298 46 80)

[Adalbert JAHNZ](#) (+ 32 2 295 31 56)

Voor het publiek: [Europe Direct](#) per telefoon [00 800 67 89 10 11](#) of [e-mail](#)

Related media

 [IP Belarus](#)